

Daka Denmark

Bæredygtigheds- rapport 2020

Vi giver naturens ressourcer tilbage
Sikkert, bæredygtigt og værdiskabende

Dakas bæredygtighedsrapport 2020 indeholder information om følgende emner:

Vi giver naturens ressourcer tilbage	3
Om Daka Denmark	4
Stadig mere energieffektiv og klimavenlig produktion	8
Daka Denmark gør en positiv forskel for klimaet	10
Ansvarlig produktion, herunder miljø, lokalsamfund og medarbejdere	12

2020 vil uden tvivl skrive sig ind i både verdens- og Danmarkshistorien som et år præget af Covid-19 pandemien. Daka Denmark kom også til at spille en vigtig rolle, da alle mink skulle aflives i løbet af en ganske kort periode i efteråret. Daka Denmark hjalp med den omfattende opgave med at få samlet minkene ind, destruere potentielle smittekilder og sikre, at så meget fedt og tørstof som muligt blev genanvendt til energi- og gødningsformål.

Bæredygtighedsrapport for første gang

I 2021 udgiver Daka Denmark for første gang en bæredygtighedsrapport, der giver et kig ind i virksomhedens cirkulære kerneforretning og de mange aktiviteter, der i 2020 er gennemført som et led i en bæredygtig udvikling af virksomheden. Planen er at udgive en bæredygtighedsrapport hvert år i forbindelse med årsrapporteringen.

Kommentarer, forslag eller spørgsmål til rapporten kan sendes til redaktion@daka.dk

Vi giver naturens ressourcer tilbage – sikkert, bæredygtigt og værdiskabende

Dette er Daka Denmarks første bæredygtighedsrapport. Rapporten er et vigtigt skridt i vores arbejde med at synliggøre, hvordan vi i Daka bidrager til en bæredygtig udvikling. Desuden hjælper rapporten os internt med at sikre, at vi lever op til vores strategiske målsætninger om at drive en bæredygtig virksomhed, der tager hensyn til mennesker, klima, miljø og lokalsamfund.

Daka Denmark har i det forløbne år gennemført en livscyklusanalyse på samtlige af virksomhedens aktiviteter. Analysen viser, at **Daka Denmarks aktiviteter i 2019 sparede atmosfæren for 277.000 ton CO₂-eq¹, som svarer til det årlige klimaaftryk fra mere end 19.000 danske husstande.²** Det kan blive til endnu mere, efterhånden som vi bliver stadig dygtigere til at få mere ud af ressourcerne og samtidig nedbringer eget energiforbrug.

Dakas forretning er omgærdet af nysgerrighed og sejlivede myter. Mange tror fejlagtigt, at vi forbrænder de råvarer, vi modtager. Det er langt fra sandheden. Vores fornemste opgave er at udnytte alle ressourcer i et grønt kredsløb og give naturens ressourcer sikkert tilbage i form af bæredygtigt foder, gødning, biodiesel, biogas og biobrændsel. Andre har fokus på, at fabrikkerne lugter. Det kan vi desværre ikke løbe fra, for vi forarbejder organiske råvarer, der let fordærver. Men vi gør, hvad vi kan for hele tiden at nedbringe generne for vores naboer.

I den aktuelle corona-pandemi står det klart, hvor vigtigt det er at forhindre, at virus eller bakterier spreder sig fra dyr til mennesker – eller fra dyr til dyr. Her bliver Dakas rolle i landbrugets livscyklus for alvor synlig, når døde dyr og andre animalske biprodukter, som kan indebære smittemisiklo, skal forarbejdes sikkert og hygiejnisk hele vejen fra gård til færdigt produkt.

Daka Denmark spiller også en nøglerolle i udmøntningen af den nye Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, der betyder, at alle danskere inden for en kort årrække skal udsortere blandt andet organisk affald. Vi hilser den nye lovgivning velkommen og er klar til at hjælpe med at få maksimalt udbytte af de organiske

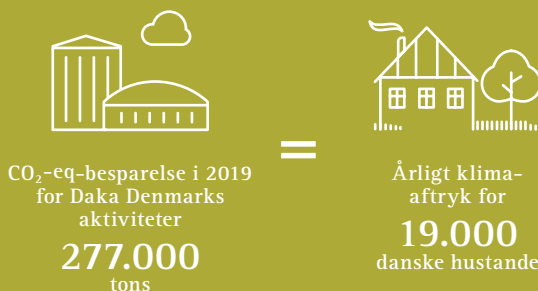

ressourcer, der hermed bliver til rådighed. Daka Denmark har endvidere givet sit bidrag til anbefalingerne i Regeringens Partnerskab for Landbrug og Fødevarer med særligt fokus på, hvordan biprodukter kan genanvendes optimalt.

Vores kerneforretning er recirkulering af naturens ressourcer. Vores filosofi er, at intet må gå til spilde, alt kan bruges. I bæredygtighedsrapporten viser vi hvordan, og hvad det betyder i det større perspektiv.

Lars Krause-Kjær,
administrerende direktør i Daka Denmark

En positiv forskel for klimaet

1) Schmidt J and Trolle T S (2020). Life cycle assessment (LCA) of organic residues recycling at DAKA. 2.-o LCA consultants, Aalborg, Denmark.

2) Mapping the carbon footprint of EU regions (2017)

Om Daka Denmark

Daka (Danske Andelsslagteriers Kødfoder og Albuminfabrik) er blevet til gennem løbende sammenlægninger af andelsselskaber med rødder helt tilbage til begyndelsen af 1900-tallet. I 2012 blev Daka omdannet til et aktieselskab, der er ejet af SARIA, Danish Crown, Tican og HK Scan.

Daka Denmark, som virksomheden hedder nu, er i dag en af Danmarks største genanvendelsesvirksomheder. Råvarebasen består primært af animalske biprodukter og madaffald. Ud over de danske aktiviteter ejer og driver Daka Denmark det svenske firma Konvex og ejer 10% af det norske selskab Biosirk.

Dakas vision

Vi vil være kendt for at tilbyde den mest sikre, bæredygtige og værdiskabende recirkulering af organiske biprodukter fra landbrugs- og fødevarersektorerne i Norden og via dette bidrage til en bæredygtig, global udvikling.

Daka Denmark består af fire hovedforretningsenheder:

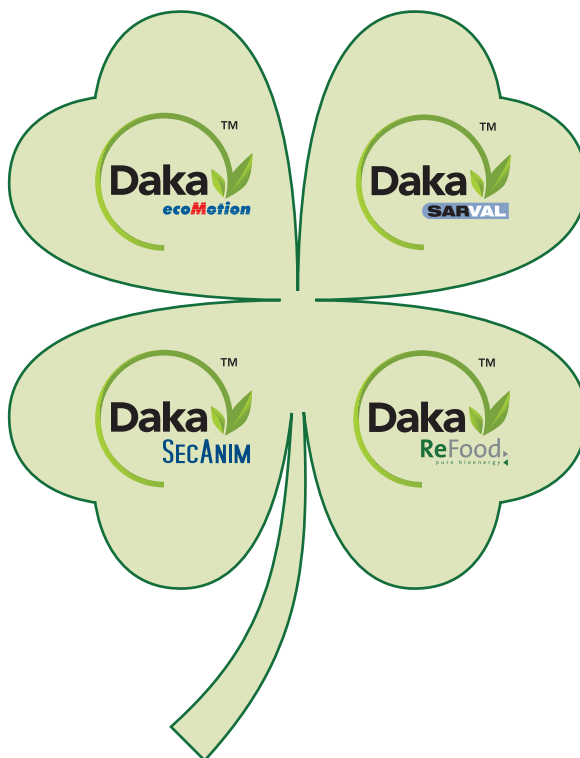
Daka ecoMotion fremstiller 2. generationsbiodiesel af fedt fra Daka SecAnim plus ikke-foderegnet fedt indkøbt eksternt

Kunder: Danske og internationale olieselskaber

Daka SecAnim indsamler og forarbejder døde dyr fra landbruget og ikke-foderegnete slagteri-biprodukter til fedt til biodiesel og kødbenmel til biobrændsel eller gødning til økologi

Kunder: ecoMotion, gødningsproducenter og cementindustri

Servicekunder: Landmænd og slagterier

Daka Sarval indsamler og forarbejder foderegnete slagteri-biprodukter til foderingredienser til bl.a. kæledyrsfoder

Kunder: Danske og internationale foderproducenter

Servicekunder: Slagterier

Daka ReFood indsamler og behandler madaffald og brugt fritureolie, som omdannes til biogaspulp og til biodiesel

Kunder: Biogasanlæg og biodieselfabrikker

Servicekunder: Kommuner, hoteller, restauranter, andre storkøkkener, detailhandel, fødevarerindustri og-engros

Bæredygtighed i Daka Denmark

Vores bæredygtighedsprogram for langsigtet og bæredygtig udvikling er en del af Daka Danmarks 2023-strategi. Formålet med bæredygtighedsprogrammet er dobbelt:

1. Vi ønsker til stadighed at forfine recirkuleringen af organiske biprodukter til produkter med højere værdi.
2. Vi ønsker til stadighed at optimere Dakas egen bæredygtighed i den daglige drift.

Programmet indeholder en række delmål, der skal nås i strategiperioden:

- Nedbringe energiforbrug og CO₂-eq-udledning fra egne aktiviteter, primært transport og produktion
- Nedbringe vandforbruget i egen produktion
- Nedbringe lugtgener fra produktionen
- Etablere strategiske partnerskaber med udvalgte interessenter omkring et eller flere bæredygtighedstemaer
- Positionere Daka tydeligt som en bæredygtig virksomhed i den cirkulære økonomi

Bæredygtighedsprogrammet, der er forankret i Dakas topledelse, drives af en mindre, tværfaglig arbejdsgruppe og involverer alle forretningsenheder.

Bidrag til FN's verdensmål

Som led i bæredygtighedsprogrammet har vi i 2020 gennemført en analyse af vores bidrag til FN's verdensmål og de underliggende delmål for at afdække vores muligheder for at give et positivt bidrag til bæredygtig udvikling og minimere risici for negative påvirkninger fra vores aktiviteter. På baggrund af analysen har vi valgt at fokusere indsatsen særligt omkring følgende fire verdensmål, hvor Daka kan gøre den største forskel:

Daka Denmark indsamler og forarbejder følgende råvarer:

Kategori 1 (C1)*	Døde drøvtyggere (f.eks. køer, får og geder) og slagteribiprodukter indeholdende risikomateriale fra drøvtyggere. Efter udbrud af kogalskab i Storbritannien i 2001 må kategori 1 råvarer kun bruges til brændstof, dvs. biodiesel og biobrændsel.
Kategori 2 (C2)*	Øvrige døde dyr (f.eks. grise, fjerkræ og mink) og nedklassificerede slagteribiprodukter. Kategori-2 råvarer må bruges til gødning (typisk til økologisk landbrug) og biodiesel.
Kategori 3 (C3)*	Dyrlægegodkendte slagteribiprodukter (fedtvæv, ben, børster og indvolde). Denne råvare må anvendes til dyrefoder.
Madaffald og brugt fritureolie	Madaffald fra danske husholdninger, restauranter, hoteller, detailhandel og fødevirksomheder. Må anvendes til biogas.

* Forordningen om animalske biprodukter nr. 1069/2009 og tilhørende gennemførelsesforordning 142/2011.

Vi giver naturens ressourcer tilbage

For 50 år siden var det naturligt at bruge og smide ressourcer væk. Rygende lossepladser var en del af landskabet. Senere kom forbrændingsanlæggene til og nyttiggjorde effektivt affaldet til energi. Om 50 år vil vores børn og børnebørn kigge undrende tilbage på en tid, hvor vi lod kostbare ressourcer gå op i røg. Derfor har vi i Danmark nu for alvor taget hul på omstillingen fra en lineær til en cirkulær økonomi.

I denne omstilling spiller Daka Danmark en nøglerolle, og for os er cirkulær økonomi langt fra noget nyt. Vores kerneforretning har altid været at give naturens ressourcer tilbage ved at omdanne organiske biprodukter til foderingredienser, gødning og bæredygtig energi.

Intet går til spilde, alt kan bruges – er vores filosofi. Fra dette udgangspunkt søger vi konstant at værdiforædle vores produkter og finde nye anvendelser højere

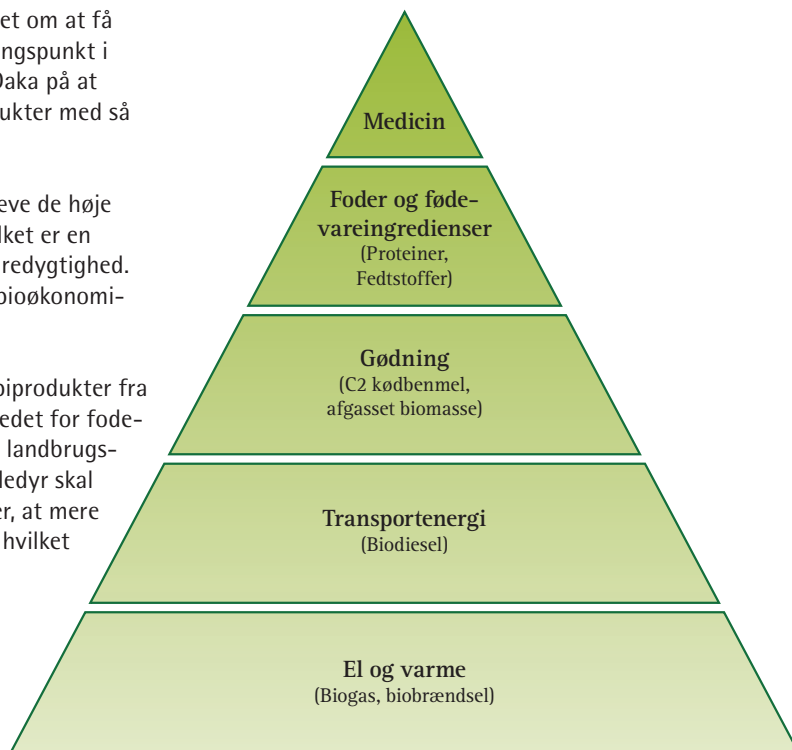
i bioøkonomipyramiden. Det vil sige, at kan en råvare bruges til foder, skal den genanvendes til foder. Kan den ikke blive til foder, er gødning det næstbedste. Og hvis gødning heller ikke er en mulighed, så er der masser af god energi i materialet – til 2. generationsbiodiesel, biogas og bio-brændsel. Og helst energi til transportsektoren, idet dette er sværest at erstatte med andre grønne energiformer.

Så højt op i bioøkonomipyramiden som muligt

I en bæredygtig, cirkulær økonomi gælder det om at få mest muligt ud af alle ressourcer. Med udgangspunkt i regeringens bioøkonomipyramide arbejder Daka på at omsætte animalske biprodukter til nye produkter med så høj værdi som muligt.

Samtidig med at fokus altid er på at håndhæve de høje krav til veterinær sikkerhed og hygiejne, hvilket er en konstant udfordring i vores arbejde med bæredygtighed. Men målet er at løfte værdien i henhold til bioøkonomipyramiden.

Lad os tage et eksempel. Hvis foderegnede biprodukter fra slagterier anvendes til biogasproduktion i stedet for foderingredienser, øges naturbeslaglæggelsen til landbrugsjord. Det sker, når foderbehovet til f.eks. kæledyr skal dækkes af andre ressourcer. Konsekvensen er, at mere landbrugsjord skal bruges til at dyrke foder, hvilket går ud over biodiversiteten.

Kilde: Bioøkonomiens maskinrum DTU (2019)

Biprodukter fra landbruget bliver til bæredygtig gødning

Flere og flere landmænd lægger om til økologi. Udfordringen for mange økologer er dog at sikre tilstrækkelige næringsstoffer til de økologiske afgrøder. Her kommer det recirkulerede organiske gødningsprodukt Øgro fra Daka ind i billedet. Øgro er fremstillet af kødbenmel og børstemel, godkendt til brug i dele af det økologiske landbrug med fuld sporbarhed og certificeret med EU-Blomsten. Ved brug af Øgro sikres samtidig en bæredygtig anvendelse af biprodukter, som ellers vil gå til forbrænding.

Sortimentet af Øgro gødningsprodukter udvides løbende i tæt dialog med kunderne. I 2020 har Daka f.eks. lanceret en Øgro-blanding specielt til dyrkning af juletræer.

Partnerskab for at nedbringe madspildet

Daka ReFood er medstifter af Foreningen REFOOD-mærket, der har til formål at nedbringe madspild og øge genanvendelse af organiske ressourcer. I løbet af 2020 kom 117 nye medlemmer til, så antallet af medlemmer af ReFood mærkeforeningen nu er oppe på mere end 1100 restauranter, storkøkkener, hoteller og fødevarer virksomheder over hele landet.

"I Daka ReFood er vi som partnere i REFOOD-mærket på en mission om både at undgå spild af mad og samtidig sætte fokus på, at det madaffald, der i sidste ende uundgåeligt bliver til overs – på køkkenbordet, i restauranten, i butikken eller i industrien – bliver genanvendt bedst muligt."

Lars Brødsgaard,
Direktør Daka ReFood.

Biprodukter fra slagterier bliver til proteinrigt foder

Når de danske slagterier slagter en gris, udnytter de så meget som muligt til fødevarer. Alligevel bliver der en rest tilbage, og for hver slagtegris på ca. 90 kg modtager Daka gennemsnitligt ca. 5,5 kg fodereggede biprodukter, der ikke kan afsættes til fødevarer. Disse anvender Daka til foderingredienser, der erstatter fedt og regulært kød i dyrefoder.

Genanvendelse giver større biodiversitet

I et bredere perspektiv er de animalske biprodukter med til at nedbringe beslaglæggelse af naturarealer til landbrugsjord, der ellers skulle bruges til at dyrke foderproteiner og foderfedt som f.eks. soja og palmeolie. Dette er med til at beskytte biodiversitet og modvirke klimaforandringer. Hermed er Daka med til at understøtte verdensmål 15, der sigter mod at beskytte og genoprette økosystemer på land, standse udpining af jord og tab af biodiversitet.

Stadig mere energieffektiv og klimavenlig produktion

Målsætning

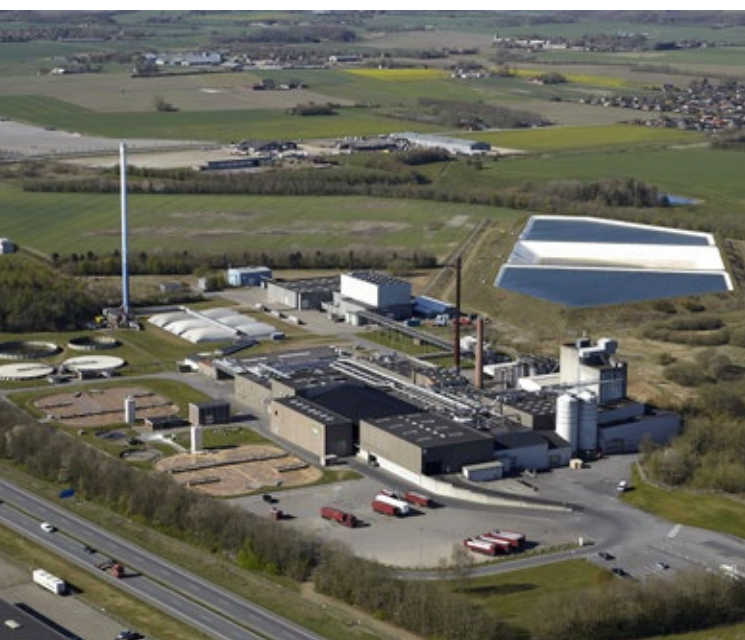
Daka nedbringer skridt for skridt virksomhedens energiforbrug til produktion og transport.

Aktiviteter

Reduktionen af energiforbruget og dermed CO₂-eq udledningen sker gennem flere indsatser:

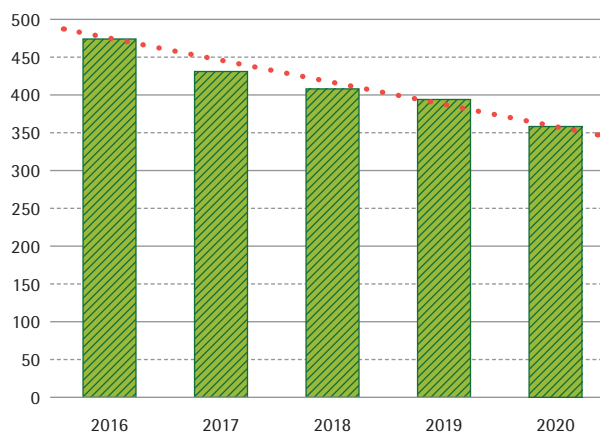
- Tre ude af fire fabrikker har implementeret energiledelse i henhold til ISO 50001 med fokus på løbende energibesparelser.
- Sikre energieffektive løsninger ved alle nyanlæg og større procesomlægninger.
- Inddrage medarbejderne i arbejdet med energibesparelser i det daglige arbejde.

Resultater

Daka Denmark har i løbet af de sidste fem år løbende nedbragt CO₂-eq-udledningen per ton råvare.

Årlig CO₂-eq-udledning Kg CO₂-eq per ton råvarer

Blandt de større CO₂-eq-reducerende investeringer og optimeringer gennemført i 2020 er:

- Udskiftningen af kedel på fabrikken i Randers. Den nye kedel har 4 % større energieffektivitet og udleder mindre NO_x.
- Optimering af maskiner og varmforsyning samt besparelser på kølevand og dampanlæg på fabrikken i Løsning har medført en driftsbesparelse på 22% CO₂-eq pr. ton råvare fra 2019 til 2020.

Næste skridt

I strategiperioden frem mod 2023 fortsætter arbejdet med at mindske energiforbrug og CO₂-eq udledning i Dakas produktion, blandt andet ved løbende at investere i nye, energieffektive teknologier og ved at optimere processer og systemer. Gennem en systematisk proces som led i energiledelsessystemet har alle forretningsenheder defineret energibesparende projekter, der bliver iværksat i det kommende år.

Energiledelse betyder færre CO₂-eq

Daka Sarval fabrikken i Løsning arbejder systematisk med energiledelse. Siden 2016 er der etableret en ny produktionslinje, og der har været fokus på efterisolering for at mindske varmetabet. Det energikrævende damp- og tørresystem er optimeret, og alle fabrikkens processer bliver løbende gransket for at finde energibesparelser. Siden 2016 har fabrikken nedbragt CO₂-eq udledningen pr. ton råvarer med 31,2 %.

”I Daka har vi en ambition om at gøre virksomhedens aktiviteter så bæredygtige som muligt. Energiledelse hjælper os med at holde konstant fokus i både stort og småt, der kan hjælpe os med at spare energi og nedbringe CO₂-eq-emissionerne”

Morten Englund
Fabrikschef

Overskudsvarme fra Daka giver billig og bæredygtig fjernvarme

Når Daka Sarval fabrikken i Løsning producerer foder af slagteriernes biprodukter, bliver der vand og varme til overs. Det næringsrige, rensede spildevand bliver kørt ud på de nærliggende marker, mens varmen bliver udnyttet til lokal fjernvarme i tæt samarbejde med Løsning Fjernvarme. I april 2020 blev en ny fjernvarmeledning indviet, som på sigt kan levere varme til 660 husstande.

Bidrag til klimapartnerskab for landbrug og fødevarer

Daka Denmark har deltaget i regeringens klimapartnerskab for landbrug og fødevarer. Ud over de generelle problemstillinger har Dakas mærkesag været optimal anvendelse af biprodukter. Det er også kommet til udtryk i klimapartnerskabets anbefalinger omkring udvidelse af biogasproduktionen, som skal være baseret på restprodukter, bl.a. på gylle og halm, og ikke på produkter, der kan anvendes højere i bioøkonomipyramiden, eksempelvis til foderproduktion.

Regeringens
Klimapartnerskaber

Daka Denmark gør en positiv forskel for klimaet

Daka Denmark har gennemført en livscyklusanalyse på samtlige af virksomhedens aktiviteter. Analysen er gennemført af uvildige livscykluskonsulenter, og er certificeret af 3. parts³, uvildige eksperter. Analysen viser, at Daka Denmarks aktiviteter i 2019 sparede atmosfæren for 277.000 ton CO₂-eq, hvilket svarer til det årlige klimaaftryk fra mere end 19.000 danske husstande.

Besparelsen fremkommer, når Dakas fabrikker omarbejder animalske biprodukter og madaffald til foderingredienser, gødning og grøn energi i landbrug, industri og transport, som erstatter fossile brændsler, kunstgødning, palmeolie m.v. i landbrug og industri. Besparelsen på 277.000 ton CO₂-eq er en nettobesparelse, da CO₂-eq belastningen fra Dakas egen produktion, transport og materialer er modregnet i opgørelsen.

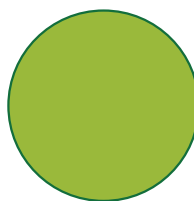
Det vil sige, at Dakas produkter fortrænger cirka tre gange mere CO₂-eq, end virksomhedens egen transport og produktion samlet udleder. Daka har et mål om fortsat vækst, hvor dette forhold som minimum opretholdes.

Om livscyklusanalysen

Livscyklusvurderingen for Daka er udført af firmaet 2.-0 LCA consultants som en såkaldt Consequential LCA (C-LCA). Den tager udgangspunkt i, at Daka leverer en service med at afhente og nyttiggøre affald/biprodukter fra andre industrier. Den globale klima- og miljøpåvirkning opgøres per kilo afhentet og nyttiggjort affald/biprodukt, hvilket inkluderer substitutionen af alternativ fremstilling af Dakas slutprodukter. CO₂-aftryk fra selve affald/biproduktet indgår ikke i beregningen, dvs. det er sat til 0. Denne opgørelsesmetode er defineret i henhold til ISO 14040/14044 standarden, der medfører, at aftryk fra landbrug og fødevarerektorerne alene tilskrives fødevarerne.

Beregning af CO₂-eq-aftryk

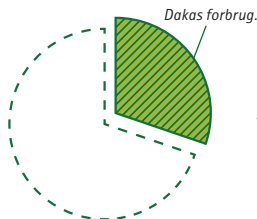
Baseret på 2019-tal

CO₂-eq-besparelse

Når Daka's produkter erstatter sojaproteiner, palmeolie og fossilt brændstof, og dermed fjerner udledning af CO₂-eq herfra.

397.000
tons

CO₂-eq-udledning

Fra Daka's egen transport og produktion

120.000
tons

Netto CO₂-eq-besparelse

CO₂-eq-besparelse - udledning

277.000
tons

Beregningen viser, at Daka Denmarks produkter fortrænger cirka 3 gange mere CO₂-eq end virksomhedens egen transport og produktion.

Udregningen er baseret på 2019-tal.

Udregning foretaget af 2.-0 LCA consultants

³) Review panel: H. Wenzel, SDU (Chairman), T. Dalgaard, AU og T. Balle, Novozymes

”Vi er med på, at der i samfundet er fokus på, hvordan Daka påvirker miljøet gennem lugt og andre udledninger. Sådan skal det være, og vi gør en stor indsats for at blive bedre hele tiden. Når det er sagt, vil vi også gerne vise omverdenen, at der rent faktisk kommer noget positivt ud af det, vi laver. Derfor har vi fået lavet livscyklusanalysen, der dokumenterer vores bidrag til at begrænse klimaforandringerne”

Per Dunkelskov Thomsen,
Direktør for forretningsudvikling
og Public Affairs i Daka Denmark

Madaffald bliver til biogas og gødning

Daka ReFood har i de sidste tre år indsamlet og genanvendt madaffald, der har bidraget med⁴:

Gødning nok til at dyrke 135 millioner kg gulerødder

Biogas nok til at opvarme 8.990 husstande i et år

Daka ReFood indsamler og forbehandler madaffald fra industri, restauranter og husholdninger, så det kan bruges til biogas. Resterne, der bliver tilbage efter forgasningen, udgør en næringsrig gødning, der udnyttes på markerne lokalt omkring anlægget ved Horsens.

Biodiesel fra Daka udleder 83% mindre CO₂-eq

Hvert år producerer Daka mere end 50 millioner liter biodiesel, der sælges både på det danske marked og til udlandet. Der er i Europa krav om, at 7,6 % af den diesel, der fyldes i tanken, er biodiesel for at begrænse klimapåvirkningen.

Biodiesel fra Daka er såkaldt 2. generationsbiodiesel, som er fremstillet af fedtet fra animalske biprodukter, f.eks. landbrugets døde dyr, som i henhold til lovgivningen ikke kan anvendes til dyrefoder.

2. generationsbiodiesel giver en CO₂-eq-reduktion på mindst 83% sammenlignet med CO₂-eq-udledningen fra fossil diesel.

Kilde: EU-ISSC-Cert 2020

Vidste du, at Daka leverer produkter til bæredygtig energi i cementindustrien?

I 2002 blev Europa ramt af den frygtede kvægsygdom BSE. Det betød, at biprodukter fra f.eks. køer ikke længere måtte anvendes til foder på grund af smittefare. I dag må biprodukter hverken anvendes til foder eller gødning.

Derfor bliver kød- og benmel fra drøvtyggere forarbejdet hos Daka og bl.a. solgt som biobrændsel til cementindustrien, hvor det erstatter fossil brændsel. Brugen af kød- og benmel som erstatning for fossil brændsel sparer atmosfæren for ca. 60%⁵ CO₂-eq. Hertil kommer, at fedtet fra kreaturerne bliver til 2. generationsbiodiesel.

4) Tallene er beregnet i ReFood beregneren (www.refood.dk) udarbejdet i samarbejde med Teknologisk Institut (2018)
5) Daka-beregning ud fra Schmidt J and Trolle TS (2020). Life cycle assessment (LCA) of organic residues recycling at DAKA. 2.-0 LCA consultants, Aalborg, Denmark.

Ansvarlig produktion over for mennesker, miljø og lokalsamfund

I Daka anser vi det for vores pligt at bidrage til det fælles bedste, være med til at bevare de naturlige ressourcer og beskytte miljøet. God økonomi og ansvarlig produktion over for miljø og samfund går efter vores mening hånd i hånd, og det er til hver en tid vores mål at leve op til dette på bedst mulig måde og hermed understøtte Verdensmål nr. 12 om ansvarlig produktion.

Høj veterinær sikkerhed og kvalitet til hver en tid

I landbruget har man altid genanvendt de døde dyr, og Daka Denmark har gennem snart 100 år været en vigtig del af landbrugets livscyklus. En livscyklus, hvor der er behov for at komme af med døde dyr og biprodukter uegnet til menneskeføde på en sikker og bæredygtig måde. Vi overholder selvfølgelig den omfattende lovgivning, som knytter sig til håndtering af døde dyr på en måde, hvor veterinær sikkerhed og hygiejne altid er førsteprioritet. Dette er en konstant udfordring i vores arbejde med bæredygtighed, men f.eks. i den aktuelle Covid-19 pandemi står det klart, hvor vigtigt det er at forhindre, at smitte spredt sig fra dyr til mennesker. Eller fra dyr til dyr for den sags skyld.

Daka Denmark spillede i 2020 en vigtig rolle i minksagen, hvor millioner af dyr under sikre forhold blev omdannet til vedvarende energi i form af biobrændsel og biodiesel.

Miljøvenlig produktion

Daka Denmark tilstræber, at virksomheden belaster miljøet mindst muligt ved at forebygge forurening og anvende miljørigtige teknologier. Daka tager ansvar for miljø og ressourceanvendelse, arbejder med løbende forbedringer og informerer aktivt og åbent om miljøforhold i virksomheden og eventuelle påvirkninger af omgivelserne.

Daka SecAnim i Randers modtog i februar 2021 ISO 14001 miljøcertificering.

Sikker transport

Daka har implementeret et fuldt, digitalt transportsystem, der sikrer, at dyr afhentes så hurtigt som muligt og med fuld sporbarhed fra gård til fabrik. Systemet er integreret med Fødevarestyrelsens Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) og sikrer løbende opdatering om bl.a. sygdomsramte besætninger. Systemet giver automatisk besked om, at døde dyr med smitsomme sygdomme skal afhentes særskilt eller sidst på turen for at sikre, at smitte ikke bringes videre.

Friske råvarer

Jo friskere råvarer, jo bedre produkter og færre gener for omgivelserne. For at sikre friske råvarer har Daka udviklet app'en PIGUP&KO, der gør det nemt og hurtigt for landmændene at tilmelde døde dyr. I 2020 blev app'en udgivet på flere sprog, bl.a. engelsk, ukrainsk og rumænsk. PIGUP&KO bruges hver måned af 6.000 landmænd, og Daka arbejder aktivt for at få endnu flere med.

Daka Denmark arbejder løbende med at nedbringe vandforbruget i produktionen.

Styr på spildevandet

Daka Denmark indledte i 2020 et analysearbejde med eksperthjælp fra flere forskellige eksterne rådgivere heriblandt Teknologisk Institut med henblik på at forsyne spildevandsrensningsanlægget på fabrikken i Randers med nye, miljøvenlige teknologier.

Mange muligheder er blevet analyseret, og vi vil i 2021 annoncere konkrete planer for forbedringer.

Minimalt forbrug af grundvand

Når madaffald fra restauranter, storkøkkener og private husholdninger behandles på Daka ReFoods forbehandlingsanlæg i Horsens, bruges der en del vand. Desuden vaskes alle beholdere modtaget fra kunderne grundigt på anlægget for at sikre en god hygiejne for brugerne.

For at minimere forbruget af grundvand til disse opgaver er Daka ReFoods anlæg opført, så en stor del af vandet som bruges i processen er opsamlet regnvand og søvand. I 2021 bliver løsningen til opsamling af regnvand udvidet, så der skal bruges mindre søvand, hvilket sparer på transport af vand fra sø til anlæg.

Generelt om ansvarlig produktion

Daka Denmark arbejder ud fra compliance-principper, som gælder for hele SARIA-koncernen. Dette sikrer etisk og lovmæssig forsvarlig drift af koncernen og fungerer som vejledning til medarbejderne i deres daglige arbejde.

Ansvarlig produktion over for mennesker, miljø og lokalsamfund

Begrænsning af lugtgener

Der har i de senere år været et stort lokalt fokus på lugtudslip, der kan være til gene for naboerne til Dakas fabrik ved Assentoft nær Randers. Daka arbejder målrettet på at minimere lugtgenerne og har i 2020 gennemført en række initiativer, der har til formål at begrænse lugten og forbedre dialogen med lokalsamfundet om at løse udfordringerne. Trods de mange tiltag til lugtreduktion og god kommunikation, vil lugten desværre ikke kunne fjernes helt. Det lader sig ikke gøre med de materialer, som Daka skal håndtere, men målet er hele tiden at reducere generne.

Blandt de vigtigste initiativer i 2020 er:

Investering i nyt luftrensingsanlæg: Anlægget er skræddersyet til Dakas behov og renses luften fra procesanlægget, før den sendes ud gennem skorstenen. Luften renses ekstra grundigt, da den går igennem to afbrændingssystemer. Det nye luftrensingsanlæg har en intern genvinding af varmen på over 95%. Det nye renseanlæg installeres i påsken 2021.

Installation af ny ozongenerator, der efterrenser røggassen for at fjerne lugtrestere.

Kemisk måling af lugtstoffer ("elektronisk næse"): Daka har igangsat et projekt med Teknologisk Institut, der skal undersøge muligheden for at udvikle måleudstyr, hvor målinger af luftens indhold af kemiske stoffer kan anvendes som et estimat for lugtkoncentrationen. Den første rapport om mulighederne er udarbejdet i 2020 og udviklingsarbejdet fortsætter i 2021.

Dialogforum: Daka har etableret et dialogforum med lokalpolitikere og borgere i området omkring fabrikken i Randers. Der har i årets løb været afholdt to møder med henblik på at drøfte gener og indsatser til at reducere lugt. Dialogforum fortsætter sit arbejde i det kommende år.

Naboorientering: Daka SecAnim har etableret en hjemmeside, www.dakairanders.dk, hvor fabrikken løbende informerer om drift og særlige begivenheder for at holde naboerne så godt orienteret som muligt. Der har i 2020 været 64 opslag på hjemmesiden, der i gennemsnit besøges af over 200 brugere om måneden.

Arbejdet med at minimere lugtgenerne fortsætter. I 2020 blev der eksperimenteret med at indkøbe is for at køle råvarerne og dermed begrænse lugtudvikling. I 2021 arbejdes der videre med køleprojektet for at minimere lugtgener i sommerhalvåret og gøre produktionen mere fleksibel, f.eks. i forhold til at kunne holde lukket på helligdage.

Månedlige lugtmålinger

Hver måned kommer Force Technology på besøg på fabrikken i Randers og foretager uvildige lugtmålinger på og omkring fabrikken og de nærliggende områder. I gennemsnit lå lugtmålingerne i 2020 på 70% af kontrolgrænsen, som er fastsat af Miljøstyrelsen som en del af fabrikkens miljøgodkendelse. I januar viste målingen værdier over kontrolgrænsen, hvilket skyldtes en defekt ozongenerator.

Klager over lugt i 2020

Daka registrerer alle klager fra naboer over lugt. Når fabrikken modtager en henvendelse via mail eller på miljøtelefonen, går der straks besked til kontrolrummet, hvorefter miljøpersonalet undersøger og udbedrer forholdene hurtigst muligt.

I første halvår af 2020, blev der modtaget ca. 300 klager fra naboerne. I andet halvår har antallet af klager ligget på ca. 24 klager i gennemsnit om måneden.

Et sikkert arbejdsmiljø

I Daka Denmark har arbejdsmiljø højeste prioritet, og vi arbejder på at forebygge nedslidning, arbejdsskader og sygefravær. Vi foretager en systematisk registrering og analyse af uheldsmæssige forhold, så vi kan reagere øjeblikkeligt og samtidig bruge observationerne til at gennemføre forbedringer på den længere bane.

Der er etableret arbejdsmiljøudvalg på alle fabrikker, som arbejder for at inddrage alle medarbejdere i at forbedre arbejdsmiljøet. De enkelte medarbejdere klædes på til at tage ansvar for sig selv og kolleger og til at bidrage til løbende forbedringer.

I 2020 beskæftigede Daka Denmark 242 medarbejdere. I 2020 blev der registreret 7 arbejdsskader med fravær svarende til en frekvens på 2,89 per 100 medarbejdere. Vi holder løbende fokus på at nedbringe antallet af arbejdsskader.

Robot tager uheldsmæssige løft

En nye robot er en win-win for både medarbejdere og virksomhed, når Daka ReFood i Horsens i de kommende år er klar til at modtage endnu mere madaffald til genanvendelse.

”Robotten sparer vores medarbejdere for uheldsmæssige løft. Robotten er hurtigt blevet en god kollega i vores produktions-flow, så medarbejderne kan bruge deres tid på andre opgaver, der ikke belaster kroppen på samme måde”

Henning Søgaard Nielsen
Fabrikschef, Daka ReFood

Daka Denmark A/S
CVR: 33 77 60 39

Lundagervej 21
DK-8722 Hedensted

Se mere på
daka.dk

Member of
SARIAGroup